

Bruselj, 12. julij 2019
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2019/0152 (COD)

11227/19
ADD 1

RECH 405
COMPET 581
EDUC 350
CODEC 1298
IA 175

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	11. julij 2019
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2019) 330 final
Zadeva:	PRILOGA k predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o strateškem inovacijskem programu Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) za obdobje 2021-2027 : spodbujanje talentov in zmogljivosti Evrope za inovacije

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2019) 330 final.

Priloga: COM(2019) 330 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 11.7.2019
COM(2019) 330 final

ANNEX

PRILOGA

k

**predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta
o strateškem inovacijskem programu Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo
(EIT) za obdobje 2021-2027 :
spodbujanje talentov in zmogljivosti Evrope za inovacije**

{SEC(2019) 275 final} - {SWD(2019) 330 final} - {SWD(2019) 331 final}

PRILOGA

Kazalo

1.	Uvod.....	2
1.1.	Inštitut EIT: temeljni inovacijski instrument EU	3
1.2.	Ključne prednosti	3
1.3.	Ključni izzivi.....	6
2.	Višji cilji: Inštitut EIT v obdobju 2021–2027	7
2.1.	Cilji.....	7
2.2.	Položaj znotraj programa Obzorje Evropa	8
3.	Spodbujanje talentov in zmogljivosti Evrope za inovacije	9
3.1.	Skupnosti znanja in inovacij	9
3.2.	Podpora inovacijski zmogljivosti visokošolskega izobraževanja	11
3.3.	Medsektorske dejavnosti inštituta EIT	13
3.4.	Uresničevanje	15
3.5.	Sinergije in dopolnjevanja z drugimi programi	18
4.	Viri	19
4.1.	Proračunske potrebe	19
4.2.	Učinek (spremljanje in ocenjevanje).....	20
5.	Priloga 1A	24
6.	Priloga 1B.....	24

1. UVOD

Ta strateški inovacijski program (SIP) določa strategijo in prednostne naloge Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) za obdobje 2021–2027. Je glavni dokument politike inštituta EIT v naslednjem programskem obdobju, v njem pa so opredeljeni njegovi cilji, ključni ukrepi, pričakovani rezultati in potrebni viri. S SIP se zagotavlja potrebna uskladitev inštituta EIT s [predlogom programa Obzorje Evropa], tj. okvirnim programom Unije za raziskave in inovacije za obdobje 2021–2027. Zagotovljeni so tudi ustrezne sinergije in dopolnjevanja med dejavnostmi inštituta EIT ter drugimi pobudami, politikami in instrumenti Unije.

Za SIP za obdobje 2021–2027 je bila uporabljena ocena učinka, ki jo je izvedla Evropska komisija. V njem je upoštevan osnutek SIP, ki ga je pripravil upravni odbor inštituta EIT in je bil Evropski komisiji v skladu z uredbo o EIT¹ predložen 20. decembra 2017. Upoštevani so tudi novi [predlog programa Obzorje Evropa] Evropske komisije iz junija 2018 in zlasti ključna vloga inštituta EIT kot dela stebra [Inovativna Evropa] (steber III) ter njegov prispevek k spoprijemanju s svetovnimi izzivi, vključno s ciljnim vrednostmi za podnebne cilje, k evropski industrijski konkurenčnosti (steber II) in odlični znanosti (steber I). SIP temelji na izkušnjah, pridobljenih v zadnjih letih delovanja inštituta EIT, in rezultatih širokega postopka posvetovanja s ključnimi zainteresiranimi stranmi.

V SIP se upošteva strateško načrtovanje programa Obzorje Evropa, da bi se zagotovila usklajenost z dejavnostmi okvirnega programa in drugimi zadevnimi programi Unije ter skladnost s prednostnimi nalogami in zavezami EU, pa tudi da bi se izboljšali dopolnjevanje in sinergije z nacionalnimi in regionalnimi programi financiranja in prednostnimi nalogami.

¹ Uredba (ES) št. 294/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2008 o ustanovitvi Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (UL L 97, 9.4.2008, str. 1). Spremenjena z Uredbo (EU) št. 1292/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 (UL L 347, 11.12.2013, str. 174).

1.1. Inštitut EIT: temeljni inovacijski instrument EU

Inštitut EIT je bil ustanovljen leta 2008, da bi s krepitvijo inovacijske zmogljivosti držav članic in Evropske unije prispeval k trajnostni gospodarski rasti in konkurenčnosti. V okviru inštituta so se prvič povezali izobraževanje, podjetja in raziskave (trikotnik znanja), močen poudarek pa je tudi na podjetniškem talentu ter inovacijskih spretnostih. Z vmesno oceno inštituta EIT leta 2018 je bilo potrjeno, da splošna utemeljitev inštituta EIT še vedno velja in da je model povezovanja v okviru trikotnika znanja, ki temelji na inovacijah, še vedno ustrezen.

V desetletju po ustanovitvi inštituta EIT se je hitrost inovacij dramatično povečala. Inovacije preoblikujejo gospodarske panoge, povzročajo motnje v obstoječem poslovanju in ustvarjajo povsem nove priložnosti. Ob spreminjajoči se svetovni gospodarski ureditvi in vse večji mednarodni konkurenci je EU vse bolj odvisna od svojih talentov in zmogljivosti za inovacije. Sooblikovanje, sodelovanje in soustvarjanje različnih panog ter med izobraževanjem, podjetji in raziskavami še nikoli niso bili tako pomembni kot danes, da bi prispevali k spoprijemanju s svetovnimi izzivi, povezanimi s podnebnimi spremembami in netrajnostno rabo naravnih virov, digitalno preobrazbo, demografskimi premiki ali prihodnostjo zdravstvenega varstva in hrane.

Evropska komisija je s [predlogom programa Obzorje Evropa] za nov okvirni program za raziskave in inovacije v obdobju 2021–2027 dala trdno zavezo nadalje izboljšati inovacijski potencial Evrope, da se bo lahko odzivala na izzive prihodnosti. Posebna vloga inštituta EIT pri spodbujanju inovacij z združevanjem podjetij, izobraževanja, raziskav, javnih organov in civilne družbe se krepi z njegovo umestitvijo v [steber Inovativna Evropa] [predloga programa Obzorje Evropa]. V [predlogu programa Obzorje Evropa] so upoštevane naraščajoče ambicije EU na področju inovacij ter potreba po njihovem uresničevanju.

1.2. Ključne prednosti

Inštitut EIT se je od ustanovitve postopoma uveljavil kot uspešen instrument za spoprijemanje z družbenimi izzivi. Deluje predvsem prek skupnosti znanja in inovacij (SZI), ki so obsežna evropska partnerstva med organizacijami s področja izobraževanja in usposabljanja, podjetništva ter raziskav. Trenutno obstaja osem SZI, ki delujejo na naslednjih področjih: podnebne spremembe, digitalna preobrazba, energija, hrana, zdravje, surovine, mobilnost v mestih in proizvodnja z dodano vrednostjo (glej sliko 2).

Vsaka SZI je organizirana tako, da se njene dejavnosti izvajajo v približno petih do desetih kolokacijskih centrih², ki naj bi delovali kot geografska vozlišča za praktično povezovanje v okviru trikotnika znanja. Organizirani in strukturirani so v skladu z zadevnim nacionalnim in regionalnim okvirom inovacij ter temeljijo na vseevropski mreži obstoječih laboratorijev, pisarn ali kampusov ključnih partnerjev SZI.

Cilj SZI je vodenje portfeljev dejavnosti trikotnika znanja prek:

² „Kolokacijski center“ pomeni geografsko območje, na katerem imajo sedež glavni partnerji trikotnika znanja SZI, ki lahko sodelujejo na enostaven način, predstavlja pa tudi kontaktno točko za dejavnost SZI na tem območju.

- *dejavnosti izobraževanja in usposabljanja* z močnimi podjetniškimi komponentami za usposabljanje naslednje generacije talentov, vključno z zasnovo in izvajanjem programov, ki jim je bil podeljen znak EIT³, zlasti na magistrski in doktorski ravni;
- *dejavnosti, ki podpirajo inovacije*, za razvoj inovativnih izdelkov, postopkov in storitev, ki obravnavajo posamezne poslovne priložnosti;
- *dejavnosti za ustanavljanje in podpiranje podjetij*, kot so programi pospeševanja, ki so podjetnikom v pomoč pri preoblikovanju zamisli v uspešna podjetja in pospešujejo proces rasti.

SZI so dinamični inovacijski ekosistemi, ki dajejo zelo raznovrstne rezultate (glej sliko 1 spodaj).

* Podatki za julij 2018

Slika 1: Rezultati inštituta EIT do zdaj, vir: EIT.

Bistvene značilnosti modela EIT so izobraževanje in usposabljanje ter razvoj talentov in spretnosti. Noben drug ukrep EU v zvezi z inovacijami ne vključuje visokošolskega izobraževanja v inovacijsko vrednostno verigo bolj kot inštitut EIT. Izobraževalni program inštituta EIT je ključnega pomena za razvoj zelo podjetnih inovatorjev z veliko znanja in spretnosti. Do leta 2017 je več kot 1 700 študentov uspešno zaključilo magistrski in/ali doktorski program z znakom EIT, tisoči pa so sodelovali v izobraževalnih dejavnostih in drugih oblikah izobraževanj oziroma usposabljanj s področja podjetništva in inovacij.

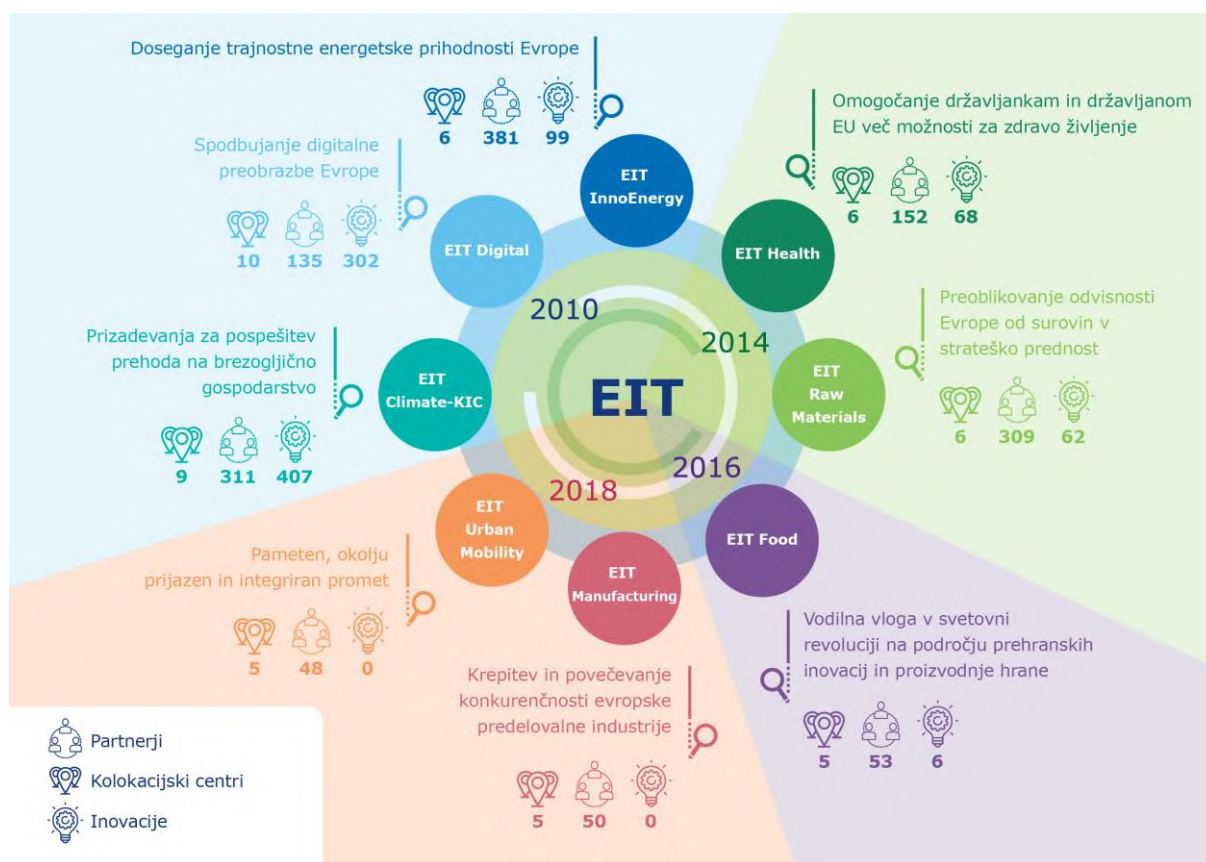
Osredotočanje na svetovne izzive s povezovanjem v okviru trikotnika znanja je tisto, kar inštitut EIT loči od drugih inovacijskih instrumentov. Inštitut EIT, ki SZI dodeljuje nepovratna sredstva v obdobju do 15 let, uresničuje svoj dolgoročni cilj spoprijemanja s svetovnimi izzivi prek inovativnih izdelkov in storitev ter s tem naši družbi in državljanom prinaša konkretne koristi. Inštitut je poleg tega SZI postavil cilj, da morajo po 15 letih postati finančno vzdržne, kar je edinstvena značilnost, ki vodi do inovacijskega instrumenta, usmerjenega v podjetništvo in rezultate. V tem smislu morajo SZI razvijati in izvajati strategije za ustvarjanje prihodkov, da lahko svoj inovacijski ekosistem vzdržujejo tudi po obdobju, zajetem v sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev.

Pristop inštituta EIT prispeva k uresničitvi postopnih in prelomnih inovacij, da bi se učinkovito obravnavalo nedelovanje trga in pomagalo pri preoblikovanju panog. Omogoča

³ Znak EIT je pečat kakovosti, ki ga inštitut EIT podeljuje izobraževalnim programom SZI, ki izpolnjujejo posebna merila kakovosti, ki so med drugim povezana s podjetniškim izobraževanjem in inovativnimi učnimi načrti po načelu učenja skozi prakso.

oblikovanje dolgoročnih poslovnih strategij za spoprijemanje s svetovnimi izzivi in prispeva k oblikovanju okvirnih pogojev, ki so ključnega pomena za rast dobro delujočega inovacijskega ekosistema in uspešnost inovacij.

Inštitut EIT ponuja učinkovito in uspešno platformo za ustanovitev, nadgradnjo in vodenje SZI z močnimi mrežnimi učinki in pozitivnimi učinki prelivanja (glej sliko 2 spodaj). Prvi sklop SZI (EIT Digital, SZI EIT Climate in EIT InnoEnergy), ki je bil zagnan leta 2009, je uveljavljen in zrel, po letu 2024 pa se bodo okvirni sporazumi teh skupnosti o partnerstvu v skladu z najdaljšim trajanjem nepovratnih sredstev iztekli. Druga in tretja generacija SZI (EIT zdravje (EIT Health) in EIT surovine (EIT Raw Materials) iz leta 2014 ter EIT hrana (EIT Food) iz leta 2016) pa zorijo. EIT mobilnost v mestih (EIT Urban Mobility) in EIT proizvodnja (EIT Manufacturing), dve SZI, ki sta bili imenovani decembra 2018, pa bosta začeli delovati leta 2019.

Slika 2: Skupnosti znanja in inovacij EIT, vir: Evropska komisija.

Inštitut EIT je z osmimi SZI z več kot 1 000 partnerji iz podjetij, raziskav in izobraževanja največji inovacijski ekosistem s podporo EU. Podprl je več kot 1 200 zagonskih in inovativnih podjetij, ki so privabila več kot 890 milijonov EUR zunanega financiranja, podprta zagonska podjetja pa so ustvarila več kot 6 000 delovnih mest. Več kot 50 % partnerjev SZI je iz poslovnega sektorja (industrija, MSP in zagonska podjetja), kar dokazuje bližino trga. Povečanje števila partnerjev v vsaki SZI kaže na privlačnost in dolgoročni potencial modela EIT. V SZI inštituta EIT je do leta 2019 sodelovalo več kot 600 podjetij, 250 visokošolskih institucij, 200 raziskovalnih organizacij ter več kot 50 organizacij civilne družbe in organov.

Zaradi trdovratnih razlik v inovacijski uspešnosti med regijami je inštitut EIT leta 2014 uvedel regionalno inovacijsko shemo (RIS), da bi razširil svoj regionalni domet na države, ki na področju inovacij dosegajo skromnejše ali povprečne rezultate. Inštitut EIT je prek sheme

RIS razširil svoje dejavnosti po vsej Evropi in zdaj regijam s slabšo inovacijsko uspešnostjo ponuja priložnost, da kot del skupnosti SZI sodelujejo v dejavnostih trikotnika znanja. To se kaže tudi v deležu financiranja inštituta EIT, dodeljenega partnerjem EU-13 (8,3 % v primerjavi s 4,8 % v programu Obzorje 2020 od leta 2018).

Slika 3: EIT v Evropi, vir: EIT, 2018.

Inštitutu EIT je uspelo ostati prožen ter razviti načela in pravila upravljanja za uspešno vodenje SZI v okviru krovnega programa Obzorje 2020 in v skladu z uredbo o EIT. Operativna neodvisnost mu omogoča preskušanje in učinkovito izvajanje številnih novosti pri upravljanju upravičencev, kot so mehanizem konkurenčnega financiranja, cilji finančne vzdržnosti in posebni ključni kazalniki uspešnosti.

1.3. Ključni izzivi

Inštitut EIT je del splošnega okvirnega programa Obzorje Evropa, katerega cilji so med drugim zagotavljati znanstveni, gospodarski/tehnološki in družbeni vpliv za krepitev znanstvene in tehnološke podlage Unije; izpolnjevati prednostne naloge strateške politike Unije, spodbujati njeno konkurenčnost v vseh državah članicah, tudi v industriji, in prispevati k spoprijemanju s svetovnimi izzivi, vključno s cilji trajnostnega razvoja. Ključni pogoj za uspešnost pri teh prizadevanjih je odziv na stalno potrebo po povečevanju inovacijske zmogljivosti v vsej Uniji. Unija se spoprijema zlasti s tremi izzivi, ki bodo usmerjali ukrepe inštituta EIT v obdobju 2021–2027, kot izhaja iz njegovih splošnih ciljev.

Prvič, današnja gospodarstva vse bolj temeljijo na spretnostih in zmožnostih ljudi in organizacij, da zamisli spreminjajo v izdelke in storitve. Dandanes so najpomembnejše inovacijske spretnosti in podjetniška kultura, zlasti na tehnološkem in znanstvenem področju, vse bolj pa tudi na drugih področjih. Zelo pomembno je nadalje spodbujati inovacijsko zmogljivost visokošolskih institucij v Evropi. Inštitut EIT je v edinstvenem položaju, da v okviru programa Obzorje Evropa to tudi doseže.

Drugič, ključni dejavnik za inovacije je fizična bližina. Pobude, katerih cilj je razvoj inovacijskih mrež in zagotavljanje storitev, ki podpirajo ustvarjanje, izmenjavo in prenos znanja, imajo ključno vlogo pri spodbujanju povezav med podjetji, akademskim svetom, raziskovalnimi organizacijami, vladami in posamezniki. Kljub temu pa se uspešnost na področju raziskav in inovacij v EU zelo razlikuje, kot izhaja iz letnega evropskega sistema inovacijskih kazalnikov. Ključnega pomena je, da so inovacije vključujoče in da izvirajo iz lokalnih območij. Dejavnosti inštituta EIT lahko zaradi svojega lokalnega pristopa veliko prispevajo h krepitvi lokalnih inovacijskih ekosistemov.

Nazadnje, živahni inovacijski ekosistemi zahtevajo kombinacijo znanja, infrastrukture in talentov. Zagotoviti je treba okvirne pogoje za sodelovanje med evropskimi raziskavami, izobraževanjem in inovacijami ter vzpostaviti močne sinergije, da se zagotovi ustrezno in učinkovito vlaganje omejenih virov v raziskave in inovacije. Krepitev povezovanja v okviru trikotnika znanja prek obstoječih in novih SZI je vodilni cilj inštituta EIT, saj je tako dokazano mogoče spodbujati ugodno okolje za inovacije.

2. VIŠJI CILJI: INŠTITUT EIT v OBDOKU 2021–2027

Inštitut EIT bo kot sestavni del programa Obzorje Evropa prispeval k uresničevanju njegovih krovnih ciljev in prednostnih nalog. SZI bodo del institucionaliziranih evropskih partnerstev, kar pomeni, da bodo delovale v skladu z načeli in merili življenjskega cikla za zagotovitev skladnejšega in bolj odprtega pristopa na podlagi učinka. Splošni cilji inštituta EIT torej odražajo njegovo splošno vlogo v programu Obzorje Evropa in njegovo mesto v [stebru Inovativna Evropa].

2.1. Cilji

Splošna področja ukrepanja inštituta EIT so opredeljena v [predlogu programa Obzorje Evropa]. Inštitut EIT bo še naprej podpiral skupnosti znanja in inovacij (SZI) za krepitev inovacijskih ekosistemov, ki pomagajo pri spoprijemanju s svetovnimi izzivi. V ta namen bo spodbujal povezovanje med izobraževanjem, raziskavami in podjetji ter s tem ustvarjal ugodna okolja za inovacije, pa tudi spodbujal in podpiral novo generacijo podjetnikov ter z zagotavljanjem tesnih sinergij in ob dopolnjevanju z Evropskim svetom za inovacije spodbujal ustanavljanje inovativnih družb. Pri tem bo zlasti:

- (1) krepil ekosisteme trajnostnih inovacij po vsej Evropi;
- (2) spodbujal inovacije in podjetništvo z boljšim izobraževanjem;
- (3) trgu ponujal nove rešitve za svetovne izzive.

V skladu z opredeljenimi izzivi, s katerimi se spoprijema inštitut EIT (opisani so v poglavju 1.3), in kot prispevek k zgoraj navedenim krovnim ciljem, ki so v [predlogu programa Obzorje Evropa] opredeljeni za inštitut EIT, so posebni cilji inštituta EIT za obdobje 2021–2027:

- (a) povečati vpliv SZI in povezovanje v okviru trikotnika znanja;
- (b) povečati inovacijsko zmogljivost visokošolskega izobraževanja s spodbujanjem institucionalnih sprememb v visokošolskih institucijah;
- (c) povečati regionalni domet inštituta EIT, da bi se obravnavale regionalne razlike v inovacijski zmogljivosti po EU.

2.2. Položaj znotraj programa Obzorje Evropa

Inštitut EIT bo z uresničevanjem navedenih ciljev prispeval k splošnemu doseganju znanstvenih, gospodarskih/tehnoloških in družbenih vplivov programa Obzorje Evropa. Še naprej bo s spodbujanjem povezovanja v okviru trikotnika znanja na področjih dejavnosti SZI krepil inovacijske ekosisteme, ki pomagajo pri spoprijemanju s svetovnimi izzivi. Proces strateškega načrtovanja programa Obzorje Evropa bo zagotovil boljšo usklajenost med dejavnostmi inštituta EIT in preostalim programom Obzorje Evropa. Inštitut EIT bo na podlagi svojih dosedanjih dosežkov imel pomembno vlogo v stebru Inovativna Evropa.

Močne sinergije med inštitutom EIT in Evropskim svetom za inovacije bodo ključne za uspeh **stebra [Inovativna Evropa]**. Inštitut EIT in Evropski svet za inovacije bosta izvajala dopolnjujoče se dejavnosti za racionalizacijo podpore, ki se zagotavlja inovativnim podjetjem. Inštitut EIT bo na podlagi izkušenj SZI prejemnikom finančnih sredstev Evropskega sveta za inovacije zagotavljal poslovne pospeševalne storitve in usposabljanja.

Nadalje, spodbujal bo dostop upravičencev Evropskega sveta za inovacije do inovacijskih ekosistemov SZI in ustreznih akterjev v trikotniku znanja. Tako se lahko upravičenci Evropskega sveta za inovacije dejavno vključijo v dejavnosti SZI in izkoristijo njihove storitve. Hkrati se bodo upravičenci inštituta EIT lahko prijavili za uporabo instrumentov Evropskega sveta za inovacije, kadar podpora inštituta EIT za SZI ne bo na voljo. Evropski svet za inovacije lahko zagonskim podjetjem s podporo SZI, ki imajo velik potencial rasti, pomaga k hitri širitvi. Najinovativnejša podjetja s podporo SZI lahko, če jih Evropski svet za inovacije izbere, zlasti izkoristijo kombinirano finančno podporo, ki jo ponuja pospeševalec Evropskega sveta za inovacije, in/ali finančno podporo, ki jo ponujajo instrumenti InvestEU.

Inštitut EIT bo zagotovil močnejše sinergije tudi s programi in pobudami v okviru **stebra [Odlična znanost]**, da bi pospešil prenos znanja iz temeljnih raziskav v konkretne aplikacije, ki bodo koristile družbi. Tako bo v zvezi z ukrepi Marie Skłodowske-Curie sodeloval pri razvoju inovacijskih in podjetniških spretnosti sodelujočih pri navedenih ukrepih.

Inštitut EIT bo prispeval k **stebru [Globalni izzivi in industrijska konkurenčnost]** ter dopolnjeval zadevne dejavnosti za spoprijemanje s svetovnimi izzivi in izboljšanje konkurenčnosti EU na svetovni ravni. Zlasti si bo prek SZI prizadeval prispevati k zadevnim misijam in tematskim grozdom ter drugim evropskim partnerstvom s podpiranjem ukrepom na strani povpraševanja ter zagotavljanjem storitev izkoriščanja za spodbujanje prenosa tehnologij in pospeševanje komercializacije doseženih rezultatov.

Inštitut EIT bo zagotavljal skladnost z delom programa Obzorje Evropa, ki se nanaša na evropske inovacijske ekosisteme. Zlasti bo dejavno sodeloval pri dejavnostih foruma Evropskega sveta za inovacije ter vzpostavil povezave med skupnostjo EIT in zadevnimi dejavnostmi v podporo inovacijskim ekosistemom, da bi se preprečila podvajanja ter zagotovila skladnost in dopolnjevanje ukrepov.

Preučene bodo tudi priložnosti za sinergije med delom programa Obzorje Evropa, ki se nanaša na izmenjavo odličnosti, in dejavnostmi ozaveščanja, ki jih podpira inštitut EIT. Ciljne države dela programa Obzorje Evropa, ki se nanaša na izmenjavo odličnosti, bodo kot ciljna skupina za dejavnosti ozaveščanja inštituta EIT lahko izkoristile strokovno znanje inštituta EIT in podporo razvoju dejavnosti nižje v verigi (tj. tistih bližje trgu).

3. SPODBUJANJE TALENTOV IN ZMOGLJIVOSTI EVROPE ZA INOVACIJE

Vodilo strategije inštituta EIT za obdobje 2021–2027 bo njegova okrepljena vloga na podlagi osredotočanja na ukrepe, pri katerih bo dodajal vrednost na ravni EU in prispeval k doseganju ciljev programa Obzorje Evropa. Prvič, inštitut EIT bo še naprej podpiral inovacijsko zmogljivost in inovacijske ekosisteme prek SZI, njihovega nadaljnjega razvoja in širitve ter ustanavljanja novih SZI. Drugič, na podlagi svojih izkušenj s povezovanjem v okviru trikotnika znanja bo neposredno podpiral razvoj podjetniške in inovacijske zmogljivosti v visokošolskem izobraževanju. Nazadnje, z učinkovitejšimi prečnimi ukrepi bo povečal svoj vpliv na ravni EU. Poleg tega bo tudi izboljšal svoje delovanje na številnih področjih, da bi povečal svojo učinkovitost, uspešnost in vpliv.

3.1. Skupnosti znanja in inovacij

(1) Podpora obstoječim SZI

Povezovanje v okviru trikotnika znanja s strani inštituta EIT in SZI na ravni EU, držav članic ter regionalni in lokalni ravni bo še naprej ključna naloga za krepitev inovacijskih ekosistemov in zagotavljanje njihove trajnosti, pa tudi za razvoj novih rešitev za svetovne izzive. Inštitut EIT bo še naprej podpiral portfelj SZI (glej sliko 2) in nadalje krepil svojo uspešno platformo za njihovo ustanavljanje, rast in vodenje. SZI bodo še naprej delovale prek kolokacijskih centrov. Tudi v prihodnje si bodo prizadevale za finančno vzdržnost za zagotovitev dolgoročne finančne neodvisnosti od nepovratnih sredstev inštituta EIT (najpozneje po 15 letih) z izkoriščanjem javnih in zasebnih naložb.

Inštitut EIT bo velik del svojega proračuna namenil podpori SZI. Spremljal in analiziral bo njihovo uspešnost ter zagotavljal, da uresničujejo cilje inštituta EIT in programa Obzorje Evropa. Poleg finančne podpore bo inštitut EIT na podlagi pridobljenih izkušenj SZI zagotavljal strateški nadzor ter smernice glede horizontalnih in posebnih vprašanj, tudi glede vzpostavljanja sinergij v okviru programa Obzorje Evropa in z drugimi pobudami EU. Inštitut EIT bo zlasti podpiral SZI pri vzpostavljanju povezav ter spodbujanju skupnih dejavnosti z zadevnimi evropskimi partnerstvi ter drugimi ustreznimi pobudami in programi Unije.

Prav tako bo spremljal podeljevanje znaka EIT programom izobraževanja in usposabljanja SZI ter si prizadeval poiskati učinkovitejši mehanizem zagotavljanja kakovosti, vključno z zunanjim priznavanjem in akreditacijo znaka EIT.

Inštitut EIT bo omogočal skupne storitve za SZI ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks med njimi, pa tudi spodbujal sodelovanje med njimi (dejavnosti med SZI) glede tematskih in horizontalnih vprašanj. Dejavnosti med SZI imajo največji potencial na področjih, kjer več SZI že obravnava skupne prednostne naloge politike EU in kjer ne obstaja namenska SZI. Združevanje različnih skupnosti SZI v namenskih skupnih ukrepih, ki koristijo vsem, ima velik potencial za sinergije; inštitut EIT bo spodbujal take dejavnosti ter dejavno sodeloval pri opredeljevanju vsebine in strukture dejavnosti med SZI. Spremljal bo izvajanje takih dejavnosti in dosežene rezultate, da bi te postale sestavni del strategij SZI.

(2) Povečevanje regionalnega učinka SZI

Inštitut EIT bo še povečal svoj regionalni učinek z večjo **odprtostjo** do potencialnih partnerjev in zainteresiranih strani ter z boljše opredeljenimi **regionalnimi strategijami** SZI, vključno s povezavami z ustreznimi strategijami pametne specializacije.

Regionalna inovacijska shema EIT, ki jo usmerja inštitut EIT in izvajajo SZI, se je doslej izvajala prostovoljno. Od leta 2021 bo shema sestavni del večletne strategije SZI. Inštitut EIT bo še naprej zagotavljal smernice in podporo SZI pri pripravi večletnih strategij regionalne inovacijske sheme in njihovem izvajanju. Dejavnosti regionalne inovacijske sheme EIT se bodo nadaljevale z boljšo podporo inovacijski zmogljivosti držav in regij, ki pri inovacijah dosegajo slabše rezultate. Proračun inštituta EIT, ki je namenjen izvajanju dejavnosti EIT RIS, bo znašal vsaj 10 % skupnih finančnih sredstev inštituta EIT za podporo SZI, s čimer se bo povečalo število partnerjev SZI iz ciljnih regij. Cilja dejavnosti s podporo regionalne inovacijske sheme bosta:

- izboljšanje inovacijskih zmogljivosti lokalnega ekosistema prek dejavnosti za krepitev zmogljivosti in tesnejših stikov med lokalnimi akterji na področju inovacij (grozdi, mreže, regionalni organi, visokošolske institucije, raziskovalne organizacije, institucije poklicnega izobraževanja in usposabljanja);
- povezovanje lokalnih inovacijskih ekosistemov z vseevropskimi inovacijskimi ekosistemi prek sodelovanja s SZI inštituta EIT in njihovimi kolokacijskimi centri.

Poleg tega bo vsaka SZI morala pripraviti in izvajati strategijo, katere cilj bo krepitev odnosov z regionalnimi in lokalnimi akterji na področju inovacij, inštitut EIT pa bo to izvajanje dejavno spremljal, da se zagotovi močnejše vključevanje SZI v lokalne inovacijske ekosisteme. V večletno strategijo SZI in njihove poslovne načrte bi bilo treba vključiti „lokalni“ pristop k inovacijam ter izhajati iz kolokacijskih centrov SZI (in regionalne inovacijske sheme), s tem pa izkoristiti njihovo vlogo pri omogočanju dostopa do skupnosti SZI in sodelovanja s kolokacijskimi partnerji. SZI bi morale dokazati povezave z lokalnimi strategijami pametne specializacije ter z dejavnostmi ustreznih tematskih platform in medregionalnih pobud, vključno z organi upravljanja skladov ESI. Inštitut EIT bo spremljal tudi, kako kolokacijski centri delujejo in kako se vključujejo v lokalne inovacijske ekosisteme.

(3) Ustanovitev novih SZI

Inštitut EIT bo na prednostnih področjih ustanovil nove SZI, izbrane na podlagi meril, pri katerih se bodo med drugim upoštevali njihova pomembnost glede na prednostne naloge politike programa Obzorje Evropa ter njihov potencial in dodana vrednost, obravnavana na podlagi modela inštituta EIT, da bi tako prispeval k spoprijemanju z novimi in nastajajočimi svetovnimi izzivi. Pri ustanovitvi novih SZI se bosta upoštevala strateško načrtovanje programa Obzorje Evropa in proračun, dodeljen inštitutu EIT za obdobje 2021–2027. V razpis za zbiranje predlogov SZI bodo vključena ustrezna merila za izbor za evropska partnerstva, opredeljena v Prilogi III [k uredbi o programu Obzorje Evropa], in upoštevana pri ocenjevanju.

Seznam prednostnih področij za prihodnje SZI je naveden v Prilogi 1A k temu SIP.

Na podlagi predloga upravnega odbora inštituta EIT in njegove analize se za leto 2022 predlaga ustanovitev prve SZI na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja, razpis za zbiranje predlogov pa naj bi bil objavljen leta 2021. To prednostno področje se najmočnejše dopolnjuje z osmimi SZI, ki jih je inštitut EIT že ustanovil, ter potencialnimi prednostnimi področji drugih evropskih partnerstev, ki bodo ustanovljena v okviru programa Obzorje Evropa. Kulturni in ustvarjalni sektor ima velik potencial rasti in številne lokalne pobude ter je zelo privlačen za državljane. Močno je vključen v svoje lokalne in regionalne ekosisteme. Vendar pa je še vedno zelo razdrobljen, inovatorji in ustanovitelji podjetij pa nimajo potrebnih podjetniških in inovacijskih spretnosti. Ta ozka grla bi najbolje obravnavala SZI na

podlagi pristopa s povezovanjem v okviru trikotnika znanja, dolgoročne perspektive in lokalnega pristopa. Informativni pregled, v katerem so povzeti izzivi na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter pričakovani vpliv prihodnje SZI, je del Priloge 1B k temu SIP.

Na podlagi predlaganega proračuna za inštitut EIT bi lahko bila druga nova SZI ustanovljena leta 2025, razpis pa objavljen leta 2024, po spremembi Priloge 1A, s katero bodo dodana nova prednostna področja. Prednostna področja bodo izbrana glede na predloge upravnega odbora inštituta EIT. V teh predlogih bodo upoštevana prednostna področja, ki bodo opredeljena v načrtu strateških raziskav in inovacij programa Obzorje Evropa, ter merila za izbor evropskih partnerstev, zlasti odprtost, preglednost, dodana vrednost EU, skladnost in sinergije. Merila za izbor novih SZI bodo usklajena z merili iz programa Obzorje Evropa. Podpirala bodo tudi uresničevanje prednostnih nalog politike EU, kot so misije in cilji trajnostnega razvoja. Druge nove SZI bi lahko bile izbrane, če bi bil poleg proračuna inštituta EIT na voljo dodaten proračun.

Inštitut EIT bo:

- krepil inovacijske ekosisteme z nadaljnjo podporo obstoječim SZI pri spoprijemanju s svetovnimi izzivi prek povezovanja v okviru trikotnika znanja;
- opredelil področja sodelovanja med SZI in spodbujal močnejše sodelovanje pri temah, ki so pomembne s strateškega in političnega vidika;
- zagotovil, da SZI pripravijo in izvajajo strategijo za sodelovanje in sinergije z zadevnimi evropskimi partnerstvi ter drugimi ustreznimi pobudami in programi Unije;
- zagotovil, da imajo SZI vključujoč pristop, namenjen krepitvi odnosa z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi akterji na področju inovacij;
- zagotovil, da dejavnosti regionalne inovacijske sheme EIT dosežejo večji regionalni učinek in da so v celoti vključene v večletne strategije SZI;
- ustanovil nove SZI na izbranih tematskih področjih strateškega pomena; prvo leta 2022 na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja.

3.2. Podpora inovacijski zmogljivosti visokošolskega izobraževanja

Inštitut EIT je z modelom povezovanja v okviru trikotnika znanja pripomogel k premostitvi trdovratne vrzeli med visokošolskim izobraževanjem, raziskavami in inovacijami. Predvsem je zaradi svoje posebne osredotočenosti na podjetniško izobraževanje ključno orodje za razvoj človeškega kapitala. Kljub temu pa njegov vpliv ostaja omejen na partnerje SZI.

Visokošolske institucije v Evropi morajo biti za širše podpiranje inovacij inovativne in podjetniško naravnane v svojem pristopu k izobraževanju, raziskavam ter sodelovanju s podjetji in širšimi lokalnimi inovacijskimi ekosistemi, vključno s civilno družbo.

Razvoj visokošolskih institucij v bolj inovativne in podjetniško naravnane organizacije zahteva jasno strategijo, metodološki okvir in zavezo virov. Inštitut EIT je zaradi svojih izkušenj v edinstvenem položaju, da v okviru programa Obzorje Evropa podpre razvoj podjetniške in inovacijske zmogljivosti visokošolskih institucij.

Inštitut EIT bo dejavnosti prek SZI izvajal odprto in ciljno z namenom izboljšati inovacijsko zmogljivost v visokošolskem izobraževanju, da bi se več visokošolskih institucij vključilo v inovacijske vrednostne verige in ekosisteme. Te dejavnosti bodo dopolnjevale ukrepanje inštituta EIT na področju izobraževanja kot ključni del dejavnosti SZI na področju povezovanja v okviru trikotnika znanja, zlasti tako, da bodo postale bolj odprte in dostopnejše organizacijam, ki niso partnerice SZI. Vpliv inštituta EIT ne bi bil omejen na SZI in bi prispeval h ključni misiji inštituta EIT, tj. spodbujanju trajnostne gospodarske rasti in konkurenčnosti, s krepitvijo inovacijske zmogljivosti držav članic v skladu s cilji programa Obzorje Evropa, tj. spodbujanjem podjetniških in inovacijskih spretnosti z vidika vseživljenjskega učenja, vključno s povečevanjem zmogljivosti visokošolskih institucij po vsej Evropi.

Podpora inštituta EIT bo temeljila na pobudah politike, kot sta okvira HEInnovate⁴ in RIIA⁵, katerih vrednost je bila dokazana v več visokošolskih institucijah in državah članicah po vsej EU. Inštitut EIT bo zasnovo podporne dejavnosti v tesnem sodelovanju s Komisijo ter pri tem zagotavljal skladnost in dopolnjevanje z ustreznimi dejavnostmi v okviru programov Obzorje Evropa, Erasmus in drugih programov. Specifične podrobnosti mehanizma izvajanja in uresničevanja bodo nadalje razvite in podrobneje določene v prvih treh letih, pred nadaljnjo širitvijo pa se bodo v tej pilotni fazi tudi spremljale in ocenjevale.

Inštitut EIT bo usmerjal in usklajeval izvajanje in spremljanje dejavnosti, ki jih bodo vodile SZI. Posebna pozornost bo namenjena zagotavljanju: vključujočega pristopa za privabljanje visokošolskih institucij, ki niso partnerice SZI; interdisciplinarnega in medsektorskega pristopa ter povezave s strategijo Evropske komisije za pametno specializacijo, zadevnimi tematskimi platformami in regionalno inovacijsko shemo EIT.

Inštitut EIT bo svojo podporo razvoju inovacijske zmogljivosti v visokošolskem izobraževanju povezal z znakom EIT, ki se trenutno podeljuje izobraževalnim programom SZI. Zlasti se lahko v uporabo znaka EIT vključijo sodelujoče visokošolske institucije. Inštitut EIT bo znak EIT razširil tudi na dejavnosti vseživljenjskega učenja, ki vključujejo in dosegajo širšo ciljno skupino študentov, odraslih učečih se in institucij (vključno z institucijami poklicnega izobraževanja in usposabljanja), ki niso v SZI. Uporaba znaka zunaj skupnosti EIT bo imela bolj strukturiran učinek na vseh ravneh (na individualni ravni ter ravni programa in institucije).

Inštitut EIT se bo osredotočil predvsem na visokošolske institucije iz držav s povprečnimi ali skromnimi rezultati na področju inovacij ter iz drugih regij, ki so manj uspešne ter želijo

⁴ HEInnovate je okvir politike, ki sta ga razvila Evropska komisija in OECD. Visokošolskim institucijam ponuja metodologijo za opredeljevanje področij inovacijske zmogljivosti za nadaljnji razvoj ter za oblikovanje ustreznih strategij in ukrepov za doseg zelenega učinka. HEInnovate temelji na trdnih metodoloških dokazih z osmimi področji krepitve zmogljivosti, ki so: vodenje in upravljanje; digitalna preobrazba; organizacijska zmogljivost; poučevanje in učenje podjetništva; priprava podjetnikov in podpora podjetnikom; izmenjava znanja; internacionalizacija in merjenje učinka. OECD je objavil več poročil o posameznih državah na podlagi okvira HEInnovate; glej serijo OECD o študijah o spretnostih na spletnem naslovu: <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>.

⁵ Evropska komisija je razvila okvir ocene regionalnega inovacijskega učinka (RIIA) kot prvi korak pri usmerjanju ocen inovacijskega učinka univerz z opredelitvijo študij primerov na podlagi metrike. Ocenjevanje učinka inovacij, npr. prek okvira RIIA, bi se morda lahko povežalo z instrumenti financiranja na podlagi inovacijske uspešnosti na regionalni ali nacionalni ravni ali ravni EU.

okrepiti svoj inovacijski odtis in strategije pametne specializacije. Inštitut EIT bo temu ukrepu namenil vsaj 25 % skupnega proračuna, namenjenega tem dejavnostim.

Inštitut EIT bo:

- v sodelovanju s Komisijo pripravil in začel dejavnosti v podporo razvoju inovacijske zmogljivosti v visokošolskem izobraževanju, ki se bodo od leta 2021 izvajale prek SZI;
- uvedel program ozaveščanja za spodbujanje visokošolskih institucij iz držav s povprečnimi ali skromnimi rezultati na področju inovacij k razvoju inovacijskih zmogljivosti;
- zagotovil posebne smernice, strokovno znanje in kovčing sodelujočim visokošolskim institucijam;
- okrepil in razširil področje uporabe znaka EIT tudi zunaj SZI, da se vključijo tudi visokošolske institucije, ki sodelujejo pri ukrepu.

3.3. Medsektorske dejavnosti inštituta EIT

(1) Komuniciranje

Inštitut EIT bo okrepil svoje komuniciranje in prepoznavnost. Ob vse večjem številu SZI in novem ukrepu v podporo podjetniškemu razvoju visokošolskih institucij bo inštitut EIT okrepil svoja prizadevanja, da bi bil bolj prepoznaven kot znamka kakovosti na področju inovacij. To znamčenje in izboljšano komuniciranje sta ključna zlasti za državljane, saj inovacije, ki nastanejo v okviru inštituta EIT, prispevajo k predstavitvi konkretnega učinka naložb EU prek evropskega okvirnega programa za raziskave in inovacije. Inštitut EIT bo za svoje glavne zainteresirane strani (visokošolske institucije, raziskovalne organizacije, podjetja itd.) uporabil izboljšano strategijo znamčenja v vseh državah članicah in zunaj EU, v skladu s pristopom programa Obzorje Evropa glede komuniciranja.

Za zagotovitev širšega obveščanja in boljšega razumevanja priložnosti, ki jih ponuja inštitut EIT, bo inštitut preučil možnost za okrepitev smernic in pomoči glede vidikov, povezanih s sodelovanjem v SZI inštituta EIT po vsej Evropi, na podlagi obstoječih informacijskih mrež v Evropi.

Vsi razpisi in financirani projekti inštituta EIT (in SZI) bodo objavljeni tudi na portalu za financiranje in objavo razpisov (European Funding and Tender Opportunities Portal) v okviru programa Obzorje Evropa, da bi se zagotovilo, da zanje izve širša skupnost zainteresiranih strani v vsem trikotniku znanja na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Inštitut EIT bo vsaj dvakrat letno organiziral redna srečanja skupine predstavnikov držav članic in zadevnih služb Komisije, da se zagotovi ustrezna komunikacija in pretok informacij z državami članicami in na ravni EU, ter jih obveščal o uspešnosti in dosežkih dejavnosti, ki jih financira. Skupina predstavnikov držav članic zagotovi tudi ustrezno podporo za povezovanje dejavnosti s podporo inštituta EIT z nacionalnimi programi in pobudami, vključno z morebitnim nacionalnim sofinanciranjem navedenih dejavnosti.

Inštitut EIT bo še naprej vodil forum zainteresiranih strani inštituta EIT in nagrade EIT, da bi spodbujal stike z evropskimi akterji trikotnika znanja ter prepoznavanje najobetavnejših podjetnikov in inovatorjev v Evropi.

Inštitut EIT bo še naprej usmerjal in zagotavljal strateške smernice skupnosti diplomantov EIT⁶ (v sodelovanju z njenim odborom), da bi se čim bolj povečala njen podjetniški in družbeni vpliv ter stalna vključenost njenih članov v dejavnosti s podporo inštituta EIT. V obdobju 2021–2027 se bo skupnost še naprej širila in bo vključevala tudi diplomante, ki sodelujejo pri ukrepih v podporo inovacijskim zmogljivostim visokošolskih institucij.

(2) Opredeljevanje in izmenjava dobrih praks z zainteresiranimi stranmi

Inštitut EIT ima ključno vlogo pri razširjanju dobrih praks in izmenjavi izkušenj. SZI in projekti, ki podpirajo inovacijsko in podjetniško zmogljivost visokošolskih institucij, so za oblikovalce politik pomemben vir dokazov in učenja na podlagi izkušenj, saj jim zagotavljajo primere dobrih praks in podpore pri razvoju in izvajanju politike EU na svojih tematskih področjih.

Do zdaj dobre prakse in izkušnje, pridobljene v okviru SZI, niso bile zadosti kodificirane in učinkovito razširjene. Inštitut EIT bo v svoji podporni vlogi kot partner znanja za oblikovalce politike in celotno inovacijsko skupnost nadalje razvijal svoj položaj kot inovacijski inštitut, ki lahko širše zaznava inovativne prakse, spoznanja in rezultate dejavnosti, ki jih financira inštitut EIT (izobraževanje in usposabljanje, podpora inovacijam, podpora podjetništvu), jih analizira, kodificira, daje na voljo in zagotavlja njihovo uporabo. Ta dejavnost bo temeljila na povezavah in sinergijah z drugimi pobudami v okviru [stebr Inovativna Evropa] [predloga programa Obzorje Evropa].

(3) Mednarodno sodelovanje

Inštitut EIT bo v okviru uredbe o EIT poskušal z mednarodnim sodelovanjem doseči večji vpliv svojih dejavnosti in bo usklajeval mednarodne dejavnosti SZI, ki jih financira. Njegova usmeritev bo tesno usklajena z zadevnimi cilji industrijske politike Evropske unije ter njenimi prednostnimi nalogami na področju raziskav in inovacij ter bo zagotavljala evropsko dodano vrednost.

Inštitut EIT se bo v okviru mednarodnega sodelovanja in v dogovoru s Komisijo osredotočil na učinkovito spopadanje s svetovnimi družbenimi izzivi, da bi prispeval k ustreznim mednarodnim pobudam in ciljem trajnostnega razvoja, s tem zagotavljal dostop do talentov ter izboljšal ponudbo inovativnih rešitev in povpraševanje po njih. Inštitut EIT in SZI bodo svoje mednarodne dejavnosti načrtovali in izvajali v tesnem sodelovanju s Komisijo, v skladu s pristopom programa Obzorje Evropa in drugimi ustreznimi politikami EU ter pod nadzorom upravnega odbora inštituta EIT.

⁶ Skupnost diplomantov EIT združuje podjetnike in pobudnike sprememb, ki so sodelovali v izobraževalnem ali podjetniškem programu v okviru SZI. Ta mreža ima več kot 5 000 članov.

Inštitut EIT bo:

- izboljšal svojo prepoznavnost med glavnimi zainteresiranimi stranmi v državah članicah z okrepljeno strategijo znamčenja;
- zagotovil prepoznavnost podpore Evropske unije;
- preučil izvedljivost uporabe obstoječih informacijskih mrež EU in zagotovil usklajevanje njihovih dejavnosti, da bi se potencialnim partnerjem SZI inštituta EIT zagotovili boljši nasveti in smernice;
- organiziral redna srečanja skupine predstavnikov držav članic, da bi se zagotovila učinkovito komuniciranje in pretok informacij z državami članicami;
- izboljšal prepoznavnost svojih ukrepov med državljani in v svoji skupnosti zainteresiranih strani prek foruma zainteresiranih strani, nagrad EIT ter diplomantov EIT;
- opredelil, kodificiral in učinkovito delil izkušnje in dobre prakse, ki izhajajo iz dejavnosti, ki jih financira; sodeloval z organi držav članic EU na nacionalni in regionalni ravni ter vzpostavil strukturiran dialog in usklajeval prizadevanja za opredelitev, izmenjavo in razširjanje dobrih praks in spoznanj;
- v skladu s strategijo Komisije za mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij ter na podlagi posvetovanja z zadevnimi službami Komisije razvil splošne smernice mednarodnega sodelovanja inštituta EIT in SZI pod nadzorom upravnega odbora inštituta EIT.

3.4. Uresničevanje

V tem oddelku je navedenih več ukrepov, katerih cilj je prilagoditi in izboljšati obstoječe delovanje inštituta EIT in SZI. Njihovo izvajanje na ravni inštituta EIT bo spremljal učinkovit in strateški upravni odbor inštituta EIT, ki bo zagotavljal potrebne spodbude in nadzor, tudi prek postopka dodeljevanja finančnih sredstev, za zagotovitev, da jih SZI izvajajo.

(4) Model delovanja SZI

Inštitut EIT bo zagotovil operativne smernice SZI o zagotavljanju skladnosti z načeli dobrega upravljanja, načeli in merili, ki so glede evropskih partnerstev določena v uredbi Obzorje Evropa, ter glede usklajevanja s prednostnimi nalogami programa Obzorje Evropa, da se dosežeta čim večja uspešnost in vpliv, pri čemer bo tudi spremljal izvajanje teh smernic.

Ukrepi za zagotavljanje stalne odprtosti SZI in preglednosti med izvajanjem se bodo opazno izboljšali z vključitvijo skupnih določb glede novih članov, ki povečujejo vrednost partnerstev. Dejavnosti se bodo izvajale povsem pregledno. SZI bodo ostale dinamična partnerstva, v katera se lahko novi partnerji, vključno z vse večjim deležem MSP, vključijo na podlagi odličnosti in strateške ustreznosti. Postopek priprave poslovnega načrta (vključno z opredelitvijo prednostnih nalog, izborom dejavnosti in dodelitvijo sredstev) bo postal preglednejši in bolj vključujoč, da bi se omejila koncentracija financiranja in zagotovilo, da lahko dejavnosti SZI izkoristijo široko mrežo partnerjev. Nazadnje, SZI bodo povečale delež razpisov, zlasti za inovacijske projekte, ki so odprti za tretje osebe. Z vsemi temi ukrepi se bo povečalo število subjektov, ki sodelujejo pri dejavnostih SZI. Nazadnje, SZI bi morale v rednih poročilih poročati o vključevanju novih partnerjev.

Glede na to, da SZI delujejo v celotni inovacijski vrednostni verigi, bodo v svojem portfelju poslovnega načrta zagotovile ustrezno ravnovesje med izobraževalnimi, podjetniškimi in inovativnimi dejavnostmi. Operacije SZI se bodo izvajale na podlagi vitke, uspešne in stroškovno učinkovite strukture, da bodo upravni in režijski stroški čim nižji. Inštitut EIT bo

zagotovil, da bodo SZI dosegle pričakovani vpliv prek različnih dejavnosti, opredeljenih v njihovih poslovnih načrtih, ki učinkovito podpirajo izpolnjevanje njihovih ciljev.

Uresničevanje zavez vsakega partnerja SZI v celotnem pogodbenem obdobju pobude se bo zagotavljalo z rednim spremljanjem dejanskih prispevkov partnerjev glede na izvirne zaveze. Inštitut EIT bo zagotovil, da imajo SZI vzpostavljen sistem upravljanja tveganj za primere, ko nekateri partnerji ne bodo mogli izpolniti svojih izvirnih zavez.

Inštitut EIT bo:

- zagotovil, da bodo SZI uporabljale stroga načela odprtosti in preglednosti, zlasti glede izbora novih partnerjev in postopka priprave poslovnih načrtov;
- zagotovil, da bo izvajanje SZI v celoti v skladu z zadevnimi zahtevami, ki izhajajo iz uredbe Obzorje Evropa;
- zagotovil ustrezno uravnoteženost različnih dejavnosti v trikotniku znanja v poslovnih načrtih;
- zagotovil, da bodo SZI imele čim nižje upravne stroške;
- zagotovil prehod obstoječih osmih SZI na izpolnjevanje novih meril izvajanja iz programa Obzorje Evropa za evropska partnerstva.

(5) Model financiranja SZI

Inštitut EIT bo na podlagi vitkega in poenostavljenega modela financiranja izboljšal učinek in prispevek SZI pri doseganju ciljev programa Obzorje Evropa. Prilagodil bo svoj model financiranja, da bi se povečala dodana vrednost njegove podpore. Izboljšave bo uvedel na štirih glavnih področjih.

Prvič, inštitut EIT bo uvedel stopnjo sofinanciranja, da bi se povečala stopnja zasebnih in javnih naložb. Prilagoditev modela financiranja bo SZI v pomoč pri prehodu na finančno vzdržnost. Spodbudila jih bo, da bodo med trajanjem okvirnih sporazumov o partnerstvu v svojih poslovnih načrtih postopoma zmanjševale delež financiranja inštituta EIT, hkrati pa zviševale stopnjo skupnega vlaganja iz virov zunaj inštituta EIT. Stopnje sofinanciranja bodo vnaprej določene in se bodo postopoma zniževale, uporabljale pa se bodo v vseh fazah življenjskega cikla SZI (zagonska faza, faza rasti, faza zrelosti, izstop iz sistema nepovratnih sredstev inštituta EIT), kot je prikazano v nadaljevanju.

	Zagonska faza	Faza rasti	Faza zrelosti	Izstop iz sistema nepovratnih sredstev inštituta EIT
Leta	1–4	5–7	8–11	12–15
Stopnja sofinanciranja s strani inštituta EIT	do 100 %	do 80 %	do 70 %	50 % v 12. letu, zmanjšanje za 10 % na leto

Slika 4: Stopnje sofinanciranja s strani inštituta EIT v obdobju 2021–2027

Drugič, postopek dodeljevanja nepovratnih sredstev, ki se trenutno uporablja, bo močnejše usmerjen k konkurenčni uspešnosti in rezultatom ter uporabi večletnih nepovratnih sredstev. Upravni odbor inštituta EIT bo SZI zagotovil močnejše spodbude, zlasti na podlagi njihove individualne uspešnosti, da bi zagotovil najvišjo stopnjo učinka. Inštitut EIT bo torej spremenil svoje določbe glede konkurenčnega financiranja, da bi se izboljšal njegov učinek v okviru programa Obzorje Evropa.

Tretjič, inštitut EIT bo uporabljal stroga pravila za krepitev mehanizma pregledov pred iztekom začetnega sedemletnega obdobja delovanja SZI. Ta vmesni pregled, ki se bo izvajal ob pomoči zunanjih strokovnjakov, bi moral biti skladen z najboljšimi mednarodnimi praksami, merili programa Obzorje Evropa za spremljanje in ocenjevanje evropskih partnerstev ter biti izveden pred iztekom začetnega sedemletnega obdobja. Na podlagi pregleda bo upravni odbor odločil, ali nadaljevati finančni prispevek SZI ali ga ustaviti (in ne podaljšati okvirnega sporazuma o partnerstvu z navedeno SZI) in prerazporediti sredstva k uspešnejšim dejavnostim.

Nazadnje, inštitut EIT bo nadaljeval prizadevanja za poenostavitev, da bi se odpravilo nepotrebno upravno breme⁷ SZI, s čimer bo omogočeno prožno in učinkovito izvajanje njihovega letnega poslovnega načrta in večletne strategije. To bo za zadevne dejavnosti SZI vključevalo uporabo pavšalnega zneska ali stroškov na enoto. Poleg tega bo inštitut EIT za zagotovitev boljšega načrtovanja virov, zlasti za inovacijske dejavnosti, ter spodbuditev močnejših zavez in dolgoročnih naložb partnerjev, ki sodelujejo v dejavnostih SZI, s SZI na podlagi ustreznih okvirnih sporazumov o partnerstvu podpisal večletne sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, kadar bo to ustrezno. Ti večletni sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev ne bi smeli biti daljši od treh let.

Inštitut EIT bo:

- uvedel nov model financiranja, ki bo spodbujal dajanje zavez partnerjev SZI;
- stalno izboljševal model financiranja s poenostavljanjem poročanja, in kadar se bo zdelo ustrezno, podpisoval večletne sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev s SZI na podlagi ustreznih okvirnih sporazumov o partnerstvu;
- prilagodil postopek konkurenčnega dodeljevanja nepovratnih sredstev, da se nagradijo uspešnost in rezultati;
- okrepil celovit pregled uspešnosti vsake SZI še pred iztekom njihovega sedmega leta dejavnosti, da se bo na podlagi tega upravni odbor lahko odločil, ali naj nadaljuje ali konča finančno podporo, v skladu z okvirom Obzorje Evropa za evropska partnerstva.

(6) Razmerje med EIT in SZI po prenehanju okvirnega sporazuma o partnerstvu

Inštitut EIT bo do konca leta 2023 na podlagi poglobljene neodvisne študije v tesnem sodelovanju s Komisijo opredelil svoje razmerje s SZI, ki bodo v programskem obdobju 2021–2027 nehala prejemati nepovratna sredstva. Na podlagi pozitivnega rezultata končnega pregleda lahko inštitut EIT z vsako SZI sklene memorandum o sodelovanju, katerega namen je nadaljevati sodelovanje s SZI po prenehanju okvirnega sporazuma o

⁷ Kot je predlagalo Evropsko računsko sodišče v posebnem poročilu iz leta 2016 (priporočilo 1, str. 51), bi bilo zlasti ukinjeno letno poročanje o dopolnilnih dejavnostih SZI.

partnerstvu. Ta memorandum bi moral med drugim vključevati pravice in obveznost, povezane z:

- uporabo znamke EIT, sodelovanjem pri nagradah EIT in drugih pobudah, ki jih organizira inštitut EIT;
- uporabo znaka EIT za izobraževalne programe in programe usposabljanja;
- sodelovanjem pri konkurenčnih razpisih inštituta EIT glede dejavnosti med SZI in skupnih storitev;
- odnosi s skupnostjo diplomantov EIT.

Inštitut EIT bo:

- oblikoval splošna načela glede razmerij s SZI po prenehanju okvirnega sporazuma o partnerstvu v skladu z okvirom Obzorje Evropa za evropska partnerstva;
- na podlagi pozitivnega končnega pregleda in odločitve upravnega odbora inštituta EIT sklenil memorandum o sodelovanju s SZI, da se obdržijo kot dejavni člani skupnosti SZI.

3.5. Sinergije in dopolnjevanja z drugimi programi

Inštitut EIT ima zaradi svojega širokega področja delovanja in posebne vloge možnost, da ustvarja sinergije in zagotavlja dopolnjevanje z drugimi programi ali instrumenti EU, vključno s krepitvijo podpore za SZI pri njihovem načrtovanju in izvajanju dejavnosti. Spodnji seznam vključuje konkretne primere, pri katerih bo inštitut EIT prispeval k sinergijam v srednje- in dolgoročnem obdobju zunaj programa Obzorje Evropa.

Erasmus

- Program Erasmus in inštitut EIT bosta ustvarila sinergije med svojima skupnostma. Cilj sodelovanja bo zagotavljanje dostopa študentov programa Erasmus, ki so vključeni v visokošolske institucije - partnerice skupnosti SZI, do poletnih šol SZI ali drugih ustreznih aktivnosti usposabljanja (na primer o podjetništvu in upravljanju inovacij) ter vzpostavljanja stikov z mrežo diplomantov SZI.
- Dejavnosti sodelovanja lahko vključujejo tudi izvedbo usposabljanj s strani inštituta EIT/SZI za akademsko osebje (z vseh visokošolskih institucij zunaj SZI) o učnih načrtih, ki vključujejo podjetništvo in inovacije, pa tudi preskušanje, uporabo in razširjanje inovativnih praks, ki so jih v okviru mrež Erasmus (kot so koalicije znanja med visokošolskimi institucijami in podjetji) razvile SZI, in obratno.
- Kadar koli bo mogoče, se bodo zagotavljale sinergije s pobudo Evropske univerze, kar bi lahko bilo v pomoč pri vključevanju izobraževalnih dejavnosti inštituta EIT za dosego sistemskega učinka.

Program za digitalno Evropo

- Kolokacijski centri SZI bodo sodelovali z evropskimi vozlišči za digitalne inovacije v podporo digitalni preobrazbi industrije in organizacij javnega sektorja.
- Preučilo se bo, ali je mogoče za izobraževanje in usposabljanje ter preskušanje in predstavljanje v inovacijskih projektih uporabiti infrastrukturo in zmogljivosti, ki so jih SZI razvile v okviru programa za digitalno Evropo (na primer podatkovne vire in

knjižnice algoritmov umetne inteligence; kompetenčne centre za visokozmogljivostno računalništvo v državah članicah).

Skladi kohezijske politike (zlasti Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad)

- SZI inštituta EIT bodo prek svojih kolokacijskih centrov in subjektov regionalne inovacijske sheme spodbujale regionalno in medregionalno sodelovanje med akterji trikotnika znanja (izobraževanje, raziskave, podjetja) in organi upravljanja, v sinergiji z medregionalnim sodelovanjem in naložbami vzdolž vrednostnih verig na povezanih prednostnih področjih pametne specializacije ter delom tematskih platform pametne specializacije. Inštitut EIT bo tudi preučil prispevek k pobudam za razvoj spretnosti v okviru skladov kohezijske politike z izmenjavo dobrih praks.
- SZI inštituta EIT bodo spodbujale sodelovanje s platformami pametne specializacije, zlasti projekte, ki že imajo izkušnje s sodelovanjem z organi upravljanja skladov kohezijske politike, da bi se olajšale sinergije med viri inštituta EIT, skladi kohezijske politike in drugimi evropskimi, nacionalnimi in/ali regionalnimi programi.

Program InvestEU

- SZI inštituta EIT si bodo prizadevale za sodelovanje s svetovalnim vozliščem InvestEU za zagotovitev tehnične podpore in pomoči podjetjem s podporo SZI za pripravo, razvoj in izvajanje projektov.
- Še naprej bodo v tesnem sodelovanju s službami Komisije zagotavljale prispevke za portal InvestEU, da bi vlagatelje pritegnile k podjetjem s podporo SZI.

Program Ustvarjalna Evropa

- Novi program Ustvarjalna Evropa bo še zlasti pomemben za dejavnosti prihodnje SZI v kulturnem in ustvarjalnem sektorju. Z njim se bodo dosegli močne sinergije in dopolnjevanja na področjih, kot so ustvarjalne spretnosti, delovna mesta in poslovni modeli.

Program za enotni trg (COSME)

- SZI si bodo prizadevale za sodelovanje z evropsko podjetniško mrežo in njenimi sektorskimi skupinami, da bi se spodbudili sodelovanje med podjetji, prenos tehnologije in partnerstva za inovacije za podjetnike, ki želijo svoje dejavnosti razviti po vsej Evropi in zunaj nje. Organizacije evropske podjetniške mreže bodo promovirale dejavnosti SZI inštituta EIT med MSP. Inštitut EIT bo preučil sodelovanje s programi mobilnosti, da bi novi podjetniki lahko izboljšali svoje podjetniške spretnosti.

4. VIRI

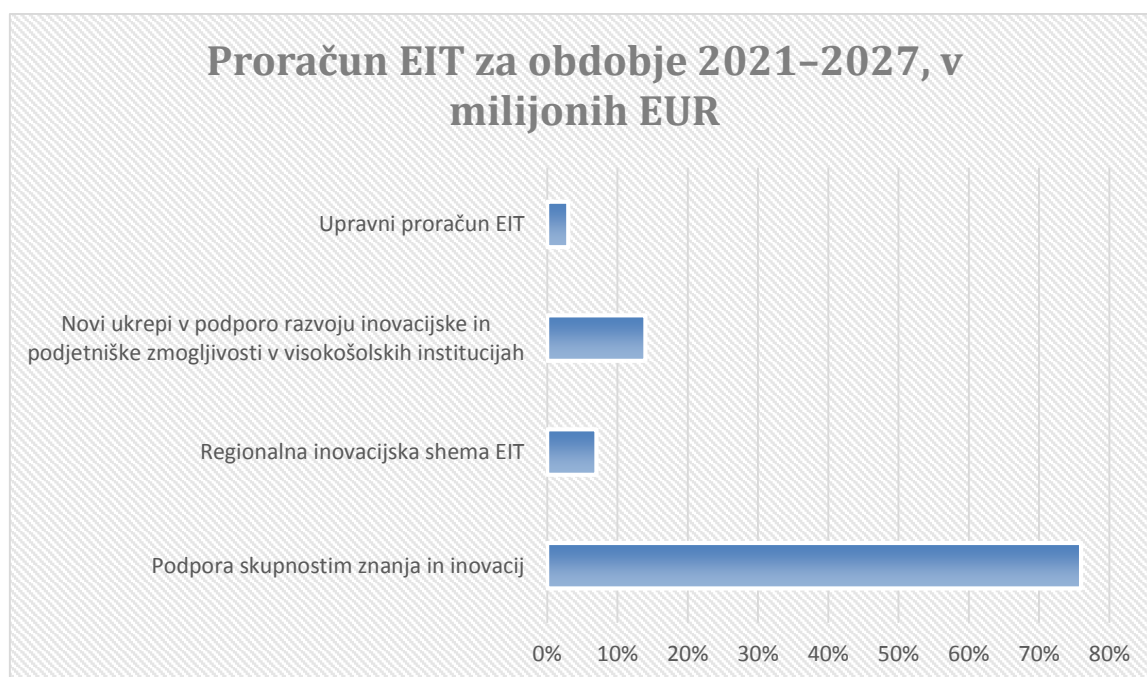
4.1. Proračunske potrebe

Proračunske potrebe inštituta EIT v obdobju 2021–2027 znašajo [3 000] milijonov EUR in temeljijo na treh glavnih sestavnih delih, ki so: (1) izdatki za obstoječih osem SZI (ob upoštevanju, da se bo za tri od njih okvirni sporazum o partnerstvu iztekel do leta 2024) in vzpostavitev dveh novih SZI (v letih 2022 in 2025); (2) začetek izvajanja novega ukrepa EIT za podporo in usklajevanje in (3) upravni izdatki.

Približno [2 500] milijonov EUR (83,3 % celotnega proračuna inštituta EIT) naj bi bilo porabljenih za financiranje obstoječih in novih SZI, kar vključuje [200] milijonov EUR za regionalno inovacijsko shemo. Pričakuje se, da bodo SZI z uvedbo stopnje sofinanciranja zagotovile še dodatnih [1 500] milijonov EUR iz drugih javnih in zasebnih virov. Proračun za vzpostavitev dveh novih SZI (v letih 2022 oziroma 2025) bo približno [300] milijonov EUR. Če bodo zagotovljena dodatna sredstva poleg sredstev inštituta EIT, bi lahko inštitut EIT vzpostavil dodatne SZI.

Inštitut EIT bo začel izvajati nov podporni ukrep, ki bo prispeval k razvoju podjetniške in inovacijske zmogljivosti visokošolskih institucij. Ta ukrep bo zahteval horizontalno projektno vodenje in storitve spremljanja. Za izvajanje teh dejavnosti je potrebnih približno [400] milijonov EUR iz proračuna inštituta EIT (največ 14 %), pri čemer je [120] milijonov EUR namenjenih zagonski fazi (prva tri leta), preostalo pa fazi rasti (zadnja štiri leta).

Inštitut EIT bo še naprej vitka in dinamična organizacija. Upravni izdatki, ki pokrivajo potrebno osebje, upravne in infrastrukturne stroške ter stroške poslovanja, se bodo povišali, vendar v povprečju ne bodo presegli 3 % proračuna inštituta EIT. Del upravnih izdatkov bo do konca leta 2029 pokrivala Madžarska z brezplačnimi pisarnami. Na podlagi tega bodo upravni izdatki za obdobje 2021–2027 torej znašali približno 73 milijonov EUR. Razčlenitev proračuna je navedena v nadaljevanju.

4.2. Učinek (spremljanje in ocenjevanje)

Merjenje učinka inštituta EIT se bo v naslednjem programskem obdobju stalno izboljševalo, pri tem pa se bodo upoštevali do zdaj pridobljeni spoznanja in izkušnje. Inštitut EIT bo uporabil okvir ocenjevanja, poročanja in spremljanja ter tako zagotovil skladnost s splošnim pristopom, sprejetim za program Obzorje Evropa, obenem pa bo poskrbel za prilagodljivost. Zlasti se bodo izboljšale povratne informacije med Komisijo, inštitutom EIT in SZI za dosledno, skladno in učinkovito doseganje ciljev.

Ocenjevanje

Komisija bo v skladu z določbami uredbe o EIT in uredbe Obzorje Evropa redno ocenjevala dejavnosti inštituta EIT, vključno s tistimi, ki se upravljajo prek SZI. Z ocenjevanjem se bodo preverile učinkovitost, uspešnost, ustreznost, skladnost in dodana vrednost EU dejavnosti inštituta EIT, vključno s SZI. Temeljilo bo na neodvisnih zunanjih ocenah in bo del skupne vmesne in naknadne ocene programa Obzorje Evropa. Nadalje, inštitut EIT bo na podlagi okvirnega sporazuma o partnerstvu pred koncem sedmega in štirinajstega leta delovanja temeljito pregledal vsako SZI.

Poročanje in spremljanje

Poročanje in spremljanje uspešnosti delovanja SZI in njihovih rezultatov bosta primarna naloga inštituta EIT in se bosta izvajala v sodelovanju s skupnimi institucionalnimi službami iz programa Obzorje Evropa. Sistem poročanja in spremljanja za SZI bo vgrajen v splošni sistem spremljanja programa Obzorje Evropa, zlasti z izvajanjem skupnih podatkovnih modelov, ki vključujejo zbiranje podatkov. Komisija bo sodelovala pri oblikovanju vseh ustreznih kazalnikov učinka in spremljanja ter orodij, ki jih razvija ali uporablja EIT, da se zagotovita združljivost in skladnosti s celotnim sistemom spremljanja v okviru programa Obzorje Evropa, vključno s ključnimi potmi do učinkov, okvirom meril za evropska partnerstva in procesom strateškega načrtovanja. Poleg tega bo inštitut EIT upošteval uporabo metodologije inovacijskega radarja v programu Obzorje Evropa ter preučil, kako bi ga SZI lahko izkoristile za izboljšanje svojih dejavnosti spremljanja.

Na splošno bo inštitut EIT odgovoren za redno spremljanje delovne uspešnosti SZI in nenehno prilagajanje svojih sistemov spremljanja v skladu z okvirom spremljanja in poročanja iz programa Obzorje Evropa za evropska partnerstva ter v sodelovanju s skupnimi institucionalnimi službami iz programa Obzorje Evropa. Rezultati takega spremljanja se bodo upoštevali pri postopkih poslovnega načrtovanja SZI ter odločanju inštituta EIT o dodelitvi proračuna in pripravi okvirnih sporazumov o partnerstvu s SZI kot upravičenkami.

Pričakuje se, da bodo imele dejavnosti inštituta EIT, vključno s tistimi, ki se upravljajo prek SZI, naslednje učinke:

- (1) *gospodarski/inovacijski učinek* z vplivom na ustanavljanje in rast družb ter ustvarjanjem novih inovativnih rešitev za obravnavanje svetovnih izzivov, ustvarjanje neposrednih in posrednih delovnih mest ter mobilizacijo drugih javnih in zasebnih naložb;
- (2) *znanstveni in izobraževalni učinek* s krepitvijo človeškega kapitala na področju raziskav in inovacij, krepitvijo inovacijskih in podjetniških spretnosti na individualni in organizacijski ravni ter spodbujanjem odprtega razširjanja znanj in inovacij v družbi;
- (3) *družbeni učinek* z obravnavo prednostnih nalog politike EU na področju podnebnih sprememb, energije, surovin, zdravja ali hrane prek inovativnih rešitev, sodelovanja z državljani in končnimi uporabniki ter krepitvijo uporabe inovativnih rešitev na teh področjih družbe.

V spodnji preglednici je neizčrpen seznam kazalnikov upravljanja in njihovih ciljnih vrednosti, ki jih bo inštitut EIT spremljal v obdobju 2021–2027. Ti kazalniki zagotavljajo okvirne vrednosti glavnih vložkov in izločkov za spremljanje doseganja ključnih ciljev inštituta EIT za obdobje 2021–2027, kot so spodbujanje inovacij in podjetništva z boljšim izobraževanjem, povečevanje njegovega regionalnega učinka in odprtosti do potencialnih

partnerjev in zainteresiranih strani ter uvedba novih inovativnih rešitev za svetovne izzive na trg.

Inštitut EIT bo s Komisijo in v skladu z razvojem okvira kazalnikov programa Obzorje Evropa razvil dodatne kazalnike, vključno s kazalniki družbenega učinka na področjih dejavnosti SZI, v katerih se bo upošteval splošni pristop za evropska partnerstva in ki naj bi prispevali k znanstvenemu, gospodarskemu in družbenemu učinku. Na splošno bo cilj usklajevanja kazalnikov učinka s programom Obzorje Evropa spremljanje napredka k opredeljenim ciljem skozi čas. S tem bo zagotovljena primerjalna baza dokazov o rezultatih in učinkih SZI glede na preostali program. Poleg tega bo inštitut EIT zagotovil, da bo sistem spremljanja zajel napredek v zvezi z dejavnostmi, ki so specifične za model SZI, kot so povezovanje v okviru trikotnika znanja in podjetniške spretnosti. Cilj teh dodatnih kazalnikov bo spremljanje napredka in učinka skozi čas. Na primer: s kazalniki dejavnosti inštituta EIT v zvezi z izobraževanjem (vključno s tistimi v podporo zmogljivostim visokošolskih institucij) se bodo spremljali pridobivanje spretnosti (kratkoročno), kariera (srednjeročno) in delovni pogoji (dolgoročno) človeškega kapitala, vključevanje visokošolskih institucij in izboljšanje njihovih zmogljivosti (kratkoročno) ali njihova vloga in uspešnost v lokalnih inovacijskih ekosistemih (srednje- in dolgoročno).

Kazalniki upravljanja EIT	Cilj za leto 2023 (izhodišče leto 2020)	Cilj za leto 2027 (izhodišče leto 2020)
Število subjektov/organizacij, ki sodelujejo pri dejavnostih inštituta EIT in SZI	20-odstotno povečanje	50-odstotno povečanje
Število inovacij (izdelkov in storitev), danih na trg	1 500	4 000
Število visokošolskih institucij, ki sodelujejo pri dejavnostih inštituta EIT in SZI	300, od tega 100 iz novega ukrepa za izobraževanje	750, od tega 450 iz novega ukrepa za izobraževanje
Število študentov, ki sodelujejo pri izobraževalnih dejavnostih inštituta EIT in SZI	10 000	30 000
Število podprtih zagonskih podjetij	300	700
Sofinanciranje s strani SZI	700 milijonov EUR	1 500 milijonov EUR
Število subjektov/organizacij, ki sodelujejo pri dejavnostih inštituta EIT in SZI, iz regij, ki niso zajete s kolokacijskimi centri SZI	50-odstotno povečanje	100-odstotno povečanje

Inštitut EIT bo zagotovil, da bodo podatki, ki jih zbere prek svojega sistema notranjega spremljanja, vključno z rezultati iz SZI, v celoti vključeni v celotni sistem upravljanja podatkov v okviru programa Obzorje Evropa. Inštitut EIT bo zagotovil, da bodo podrobne informacije, ki izhajajo iz njegovega postopka spremljanja in ocenjevanja, pravočasno na

voljo in dostopne v skupni elektronski podatkovni zbirki o izvajanju programa Obzorje Evropa. Poleg tega bo zagotovil namensko poročanje o kvantitativnih in kvalitativnih učinkih, vključno z odobrenimi in dejansko zagotovljenimi finančnimi prispevki.

Inštitut EIT bo:

- izboljšal svoj obstoječ sistem spremljanja ter uvedel okvir za poročanje in spremljanje, vključno s kazalniki učinka, ki bo usklajen s ključnimi potmi do učinkov [programa Obzorje Evropa];
- redno spremljal uspešnost delovanja SZI in njihove rezultate ter napredek k učinkom v skladu z [okvirnim programom Obzorje Evropa];
- zagotovil razvoj posebnih družbenih kazalnikov na področjih dejavnosti SZI ter njihovo redno spremljanje v skladu z okvirnim programom Obzorje Evropa za družbeni učinek;
- zagotovil poročanje o kvantitativnih in kvalitativnih učinkih, tudi glede finančnih prispevkov;
- zagotovil dostop do rezultatov in projektnih podatkov SZI ter njihovo vključevanje v celotni sistem upravljanja podatkov in poročanja v okviru programa Obzorje Evropa.

5. PRILOGA 1A

Prednostna področja za vzpostavitev novih skupnosti znanja in inovacij.

1. Kulturni in ustvarjalni sektor

6. PRILOGA 1B

INFORMATIVNI PREGLED O SKUPNOSTI ZNANJA IN INOVACIJ V KULTURNEM IN USTVARJALNEM SEKTORJU

(7) Izziv

Kulturni in ustvarjalni sektor lahko zagotovi horizontalne rešitve za vrsto vse večjih trajnih izzivov, s katerimi se je mogoče spoprijemati prek raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti. Te izzive je mogoče združiti v štiri stebre: 1) ustvarjalnost, kulturna raznolikost in vrednote Evropejcev; 2) evropska identiteta in kohezija; 3) evropsko zaposlovanje, ekonomska odpornost in pametna rast 4) Evropa kot svetovna akterka.

Ustvarjalnost in kulturna raznolikost Evropejcev sta odvisni od odpornega in močnega kulturnega in ustvarjalnega sektorja. Navedeni sektor, predvsem avdiovizualno ali glasbeno področje, pa se spoprijema z več izzivi, ki so posledica večje konkurence svetovnih akterjev in digitalizacije.

- Producenti, distributerji, radiodifuzne hiše, kinematografi in vse vrste kulturnih organizacij morajo biti inovativni, da privabijo nove generacije občinstva.
- Pomanjkanje podjetništva in prečnih spretnosti v kulturnem in ustvarjalnem sektorju⁸ zadeva tako nastajajoče podsektorje kot tudi zelo zrele podsektorje, ki doživljajo temeljito digitalno preobrazbo. Te spretnosti so potrebne za inovacije in so ključnega pomena glede na spremembe na trgu dela, s katerimi se spoprijema sektor.

Družbene izzive, povezane z **evropsko identiteto in kohezijo**, je na splošno mogoče opisati s pomanjkanjem mostov, ki bi povezovali različne dele družbe, vključno z različnimi ozemlji. Med njimi so vprašanja, povezana s socialno izključenostjo, potrebo po vzpostavljanju tesnejših medkulturnih povezav in razvoju občutka pripadnosti na podlagi naše kulturne raznolikosti in skupne dediščine, ki bi jih bilo mogoče obravnavati z več sodelovanja skupnosti, inovacijami v oblikovanju, arhitekturi in uporabi javnih prostorov ter s socialnimi inovacijami, ki jih vodi kultura. Zlasti velja naslednje:

- sodelovanje med raziskovalci ter med raziskavami in industrijo je omejeno, usklajevanje med prizadevanji na področju raziskav in razvoja pa ni zadostno, prav tako ni zadostna izmenjava metod, rezultatov in dobrih praks. Poleg tega večina raziskav v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ni prevedena, posledica česar je ponavljanje, saj raziskovalci pogosto ne vedo za podobne projekte;

⁸ Kulturni in ustvarjalni študijski programi na evropskih univerzah se večinoma osredotočajo na „ustvarjalni del“, njihovi diplomanti pa niso vedno pripravljeni na vstop na sodobni trg dela, saj jim primanjkuje medsektorskih spretnosti (na področju podjetništva, digitalizacije in finančnega poslovanja). Evropa glede visokošolskih institucij zaostaja za ZDA na področju študija komunikacij in medijev (univerze iz EU pa so uspešnejše v bolj tradicionalnih panogah, kot so umetnost in oblikovanje ali uprizoritvene umetnosti).

- ustvarjalni grozdi in inovacijska vozlišča niso zadosti povezani;
- precejšen delež regionalnih prednostnih nalog na področju pametne specializacije v Evropi se nanaša na kulturo z različnih vidikov (na primer kulturna dediščina, ustvarjalni sektor itd.). Glede na pomembno vlogo kulture in ustvarjalnosti za gospodarski in socialni razvoj mest in regij ter njuno zmožnost za nadaljnjo obravnavo vprašanj razlik v Evropi ima SZI na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja velik potencial.

Izzivi na področju **evropskega zaposlovanja, ekonomske odpornosti in pametne rasti** vključujejo gospodarska vprašanja, kot sta brezposelnost (zlasti mladih) in svetovna konkurenca.

- Koncentracija na trgu je velika: približno 50 % celotnega prihodka in dodane vrednosti se ustvari v Nemčiji, Združenem kraljestvu in Franciji.
- Evropska industrija se spoprijema z digitalizacijo in globalizacijo ter njunim močnim vplivom na to, kako umetniki ustvarjajo in distribuirajo svoja dela ter se povezujejo z občinstvom. Na tradicionalne vrednostne verige so vplivali propad trgov DVD, nova pričakovanja potrošnikov in stalna moč ameriških studiev, pa tudi vzpon svetovnih digitalnih velikanov, kot so Amazon, iTunes, Google in Netflix.

Nazadnje, da bi **Evropa postala svetovna akterka**, je treba izboljšati razširjanje kulturnih vsebin, ustvarjenih v Evropi. Evropa mora ostati konkurenčna v svetovni digitalni tekmi ustvarjanja novih tehnologij (na primer umetne inteligence, interneta stvari, veriženja blokov), pri čemer je kulturni in ustvarjalni sektor pomemben ustvarjalec vsebine, izdelkov in storitev na svetovni ravni. Poleg tega lahko na svetovni ravni kulturni in ustvarjalni sektor (na primer oblikovanje, arhitektura itd.) dejavno prispeva k trajnostnemu razvoju in spodbuja zelene inovacije, kulturne vsebine (literatura, film in umetnost) pa lahko ozaveščajo o okoljskih težavah in vplivajo na javno mnenje.

(8) Pomembnost in vpliv

SZI inštituta EIT za kulturni in ustvarjalni sektor bo s svojim celovitim in enotnim pristopom pomagala obravnavati zgoraj opredeljene izzive. S pokrivanjem skoraj vseh področij naših življenj, družbe in gospodarstva bo taka SZI zelo pomembna v smislu gospodarskega in družbenega vpliva ter omogočanja strateških priložnosti za gospodarske, tehnološke in socialne inovacije.

Inovacije na podlagi kulture in ustvarjalnosti spodbujajo evropsko konkurenčnost bodisi neposredno z ustanavljanjem novih podjetij in delovnih mest bodisi posredno z ustvarjanjem medsektorskih koristi za širše gospodarstvo, izboljšanjem kakovosti življenja in povečevanjem privlačnosti Evrope. Kulturni in ustvarjalni sektor je vse bolj prepoznan kot nov vir pametne, trajnostne in vključujoče rasti in delovnih mest, saj v EU zaposluje že več kot 12 milijonov ljudi, kar predstavlja 7,5 % vseh zaposlenih v EU.

Prispevek kulture in ustvarjalnosti k inovacijam ni omejen na neposredni vpliv kulturnega in ustvarjalnega sektorja, saj inovacije na vseh področjih vse bolj spodbujajo netehnološki dejavniki, kot so ustvarjalnost, oblikovanje in novi organizacijski procesi ali poslovni modeli.

Kulturni in ustvarjalni sektor z jasnimi vrednostnimi verigami (na primer glasba, oblikovanje, moda, avdiovizualne vsebine, videoigre, arhitektura) imajo v gospodarskem smislu veliko inovacijsko zmogljivost, saj lahko spodbujajo inovacije v drugih gospodarskih sektorjih.

Kultura in udejstvovanje v kulturnih dejavnostih neposredno vplivata na dobro počutje državljanov. Kulturni in ustvarjalni sektor krepi družbene vrednote identitete, demokracije in sodelovanja skupnosti. Kultura ima velik potencial za krepitev občutka evropske pripadnosti, kjer je raznolikost prednost. To je temeljnega pomena, da se omogočijo odpornost, družbeni dostop, družbena kohezija in enakost spolov, preprečuje radikalizacija ter obravnavajo politične negotovosti v Evropi in potreba po enotnosti.

SZI inštituta EIT za kulturni in ustvarjalni sektor bo spodbudila priložnosti za mreženje, sodelovanje, soustvarjanje in prenos znanja med izobraževanjem, raziskavami in podjetji znotraj kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter z drugimi sektorji družbe in gospodarstva. Delovala bo kot katalizator pobud od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol na regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU. Razvila bo potrebne okvirne pogoje za ustanavljanje in širitev novih podjetij v inovacijskih ekosistemih. Raziskovalcem in študentom na številnih področjih (vključno z umetnostjo, humanistiko, podjetništvom, družbenimi vedami in uporabno znanostjo) ter podjetnikom v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in drugih sektorjih bo zagotovila znanje in spretnosti, potrebne za zagotavljanje inovativnih rešitev ter njihovo spreminjanje v nove poslovne priložnosti. Omogočila bo nadaljnje medsebojno oplajanje v drugih gospodarskih in industrijskih sektorjih ter delovala kot pospeševalec inovacij.

(9) Sinergije in dopolnjevanja z obstoječimi pobudami

SZI v kulturnem in ustvarjalnem sektorju bo dopolnjevala več drugih pobud Unije pa tudi pobude na ravni držav članic. Glavne sinergije, ki so predvidene na ravni EU, so predstavljene v nadaljevanju.

Pričakuje se, da bo SZI v kulturnem in ustvarjalnem sektorju vzpostavila močne sinergije z zadevnimi pobudami politike v okviru programa Obzorje Evropa, zlasti v okviru stebra II s sklopom [vključujoča in varna družba] in njegovimi področji ukrepanja glede kulturne dediščine in demokracije. Prihodnja SZI bi lahko zagotovila tudi dragocene horizontalne vložke za več dejavnosti, ki bi se izvajale v sklopu [digitalno in industrija], zlasti glede proizvodnih tehnologij, pri katerih je potreba po razvoju novih izdelkov zelo odvisna od kulturnega in ustvarjalnega sektorja. Poleg tega bi lahko učinkovito dopolnjevala druge dele programa Obzorje Evropa, ukrepanje obstoječe EIT Digital in ukrepe, ki so predvideni v okviru drugih programov EU, kot so InvestEU, program za digitalno Evropo ali skladi kohezijske politike.

Novi program Ustvarjalna Evropa bo zelo pomemben za dejavnosti SZI v kulturnem in ustvarjalnem sektorju. Program vključuje sklope in posebne razpise, v katerih se upoštevajo nekateri že omenjeni izzivi, s katerimi se spoprijema sektor (na primer spretnosti in zaposlovanje ustvarjalcev, poslovni modeli itd.), pri čemer bi bilo treba razviti močne sinergije in dopolnjevanja. V okviru programa Ustvarjalna Evropa in ob upoštevanju omejenega dostopa do financiranja v kulturnem in ustvarjalnem sektorju bi bilo mogoče sinergije pričakovati z jamstvenim instrumentom za kulturne in ustvarjalne sektorje, ki je

finančni mehanizem za pomoč pri širitvi kulturnih in ustvarjalnih projektov z zagotavljanjem zavarovanja finančnim posrednikom.

S platformo strategije pametne specializacije (S3) na področju industrijske modernizacije je bilo opredeljenih več strategij raziskav in inovacij, ki se osredotočajo na kulturni in ustvarjalni sektor ter z vključevanjem številnih podjetniških akterjev obravnavajo nove povezave med lokalnimi sredstvi, potencialnimi trgi in družbenimi izzivi. Pomemben vidik strategij S3 je zlasti promocija novih partnerstev med raziskovalnimi organizacijami, podjetji in javnimi organi, kar zahteva vzpostavitev novih sodelovalnih platform.

Sklepne ugotovitve

SZI inštituta EIT za kulturni in ustvarjalni sektor je najprimernejša za obravnavo pomembnih gospodarskih in družbenih izzivov, ki so navedeni zgoraj. Ustvarjalnost je ključno gonilo inovacij, SZI za kulturni in ustvarjalni sektor pa lahko sprostí potencial kulturne ustvarjalnosti in pripomore h krepitvi konkurenčnosti in pametni rasti v Evropi.

SZI inštituta EIT za kulturni in ustvarjalni sektor bo:

- zmanjšala razdrobljenost inovacijskega okolja v kulturnem in ustvarjalnem sektorju s spodbujanjem vzpostavljanja inovacijskih ekosistemov, ki bodo povezovali akterje in mreže iz različnih sektorjev in z različnih področij na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU;
- usposobila naslednjo generacijo inovatorjev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, pri čemer jih bo opremila s potrebnimi podjetniškimi in tehničnimi spretnostmi za uspeh v hitro spreminjajočem se okolju;
- prispevala k razvoju pravih okvirnih pogojev za preoblikovanje zamisli v nove tehnološke dosežke in socialne inovacije, ki bodo izboljšale kakovost življenja in koristile državljanom EU;
- spodbujala ustanavljanje in razvoj novih podjetij v kulturnem in ustvarjalnem sektorju z mobilizacijo naložb in dolgoročnih zavez poslovnega sektorja;
- vzpostavljala sinergije z obstoječimi SZI ter drugimi evropskimi partnerstvi, programi in pobudami za spodbujanje inovacij tudi zunaj kulturnega in ustvarjalnega sektorja, v drugih gospodarskih sektorjih;
- z izkoriščanjem ustvarjalnosti in kulturne raznolikosti Evropejcev krepila položaj EU kot svetovne akterke v kulturnem in ustvarjalnem sektorju.